

ДОКТРИНАТА ЗА ЦЪРКВАТА

12. АДВЕНТИСТИТЕ ОТ СЕДМИЯ ДЕН ВЯРВАТ...

ЦЪРКВАТА е общество от вярващи, които изповядват Исус Христос като Господ и Спасител. Бидейки приемници на Божия народ от старозаветните времена, ние сме призвани да излезем от света; събираме се за богослужение, братско общуване, наставление в Словото, за празнуване на Господната вечеря; призвани сме за служба на цялото човечество и за разгласяване на евангелието по целия свят. Авторитетът на църквата произтича от Христос, Който е въплътеното Слово, и от Писанията, които са писаното Слово. Църквата е Божието семейство. Като Негови осиновени деца членовете ѝ живеят въз основа на Новия завет. Църквата е тялото Христово, общество на вярващи, чиято глава е самият Христос. Църквата е невестата, за която Христос е умрял, за да може да я освети и очисти. При триумфалното Си завръщане Той ще я представи на Себе Си като славна църква, вярна през всички времена, откупена с Неговата кръв, без петно или бръчка, свята и непорочна. (Бит. 12:3; Д.А. 7:38; Еф. 4:11-15; 3:8-11; Мат. 28:19,20; 16:13-20; 18:18; Еф. 2:19-22; 1:22, 23; 5:23-27; Кол. 1:17, 18.)

ЦЪРКВАТА

ОБЗЕТ ОТ ГНЯВ, ВЪЗРАСТНИЯТ МЪЖ удря в канарата жезъла, който носи. После се обръща отново и извиква: „Чуйте сега, вие, бунтовници! Да ви извадим ли вода от тази канара?”

Поток вода бликва от канарата, за да задоволи нуждата на Израел. Но като си присвоява дара на водата, вместо да го припише на *Канарата*, Моисей съгрешава. И поради този грях няма да влезе в Обещаната земя (вж. Чис. 20:7-12).

Тази Канара е Христос, основата, върху която Бог утвърждава Своя народ както поотделно, така и като цяло. Този образ се среща в цялото Писание.

В последната си проповед към Израел, Моисей вероятно, като има предвид този случай, използва метафората на скалата за да опише Божията стабилност и надеждност:

„... прославете величието на нашия Бог!

Той е Канарата; делата Му са свършени;

защото всичките Му пътища са справедливи,

Бог на верността е и няма неправда в Него;

праведен и справедлив е Той” (Вт. 32:3, 4).

Векове по-късно Давид повтаря същата тема, като нарича Своя Спасител „канара”:

„У Бога е избавлението ми и славата ми; моята силна канара и прибежището ми е в Бога” (Пс. 62:7).

Исаия използва същото нагледно представяне на идващия Месия: „Камък за основа, камък избран, скъпоценен, крайъгълен, за твърда основа”(Ис. 28:16).

Петър свидетелства, че Христос изпълнява това предсказание — Той е необикновен, „жив камък, отхвърлен от хората, но от Бога избран и скъпоценен” (1 Пет. 2:4). Павел Го определя като единствената сигурна основа, казвайки: „Никой не може да положи друга основа освен положената, която е Исус Христос” (1 Кор. 3:11). Говорейки за канарата, която Моисей е ударил, той казва: „Защото пиеха от една духовна канара, която ги придружаваше; и тази канара беше Христос” (1 Кор. 10:4).

Сам Исус Христос използва това сравнение, когато обявява: „На тази скала ще съградя Моята църква; и портите на ада няма да я надвият” (Мат. 16:18). Той утвърждава християнската църква върху Себе Си, живата Канара. Собственото му тяло трябва да бъде принесено в жертва за греховете на света — това означава удрянето на Канарата. Нищо не може да надвие една църква, изградена върху здравата основа, която е сам Той. От тази Канара ще потече жива вода към ожаднените народи (срв. Йез. 47:1-12; Йоан 7:37, 38; Откр. 22:1-5).

Колко немощна и слаба е църквата, когато Христос изговаря това! Тя се състои от няколко уморени, съмняващи се, себеизтъкващи се апостоли, шепа жени и непостоянно множество, което изчезва, когато Канарата е ударена. И въпреки това църквата е съградена не върху човешка мъдрост и изобретателност, а върху вековната Канара. Времето ще разкрие, че нищо не може да унищожи Христовата църква, нито да я отклони от мисията ѝ да прославя Бога и да води мъже и жени при Спасителя (срв. Д.А. 4:12, 13, 20, 33).

БИБЛЕЙСКОТО ЗНАЧЕНИЕ НА ДУМАТА „ЦЪРКВА”

В Писанията *църква*¹ е превод на гръцката дума *ekklesia*, която означава „призоваване”. Този израз обикновено се е използвал за всякакво събрание, получено чрез свикване на хора.

Септуагинта, гръцкият превод на еврейския Стар завет, популярен по времето на Исус, използва *ekklesia* за превод на еврейското *qahal*, което означава „събиране”, „събрание” или „сбор от хора” (Вт. 9:10; 18:16; 1 Ц. 17:47; 3 Ц. 8:14; 1 Лет. 13:2).²

Тази употреба е разширена в Новия завет. Забележете как там се използва терминът *църква*:

(1) вярващи, събрани за поклонение на определено място (1 Кор. 11:18; 14:19, 28); (2) вярващи, живеещи в определена област (паство) (1 Кор. 16:1; Гал. 1:2; 1 Сол. 2:14); (3) група вярващи в дома на един човек (1 Кор. 16:19; Кол. 4:15; Филим. 2); (4) група местни църкви в дадена географска област (Д.А. 9:31);³ (5) всички вярващи по целия свят (Мат. 16:18; 1 Кор. 10:32; 12:28, срв. Еф. 4:11, 16); (6) цялото вярно създание на небесата и на земята (Еф. 1:20-22, срв. Фил. 2:9-11).

ЕСТЕСТВОТО НА ЦЪРКВАТА

Библията представя църквата като Божествена институция, наричайки я „Божия църква” (Д.А. 20:28; 1 Кор. 1:2). Исус облича църквата с Божествен авторитет (Мат. 18:17, 18). Можем да разберем естеството на християнската църква, като разгледаме старозаветните ѝ корени и различните метафори, които Новият завет използва, говорейки за нея.

Корените на християнската църква.

Старият завет представя църквата като организирано събрание на Божия народ. От най-ранни времена богобоязливите семейства по линията на Адам, Сит, Ной, Сим и Авраам са пазители на Божията истина. Тези домове, в които бащата изпълнява ролята на свещеник, могат да бъдат разглеждани като църквата в умален вид. Бог дава на Авраам богатите обещания, чрез които този Божи дом се превръща постепенно в нация. Израел е трябвало просто да продължи мисията, дадена на Авраам: да бъде благословение за всички народи (Бит. 12:1-3), показвайки Божията любов на света.

Народът, който Бог извежда от Египет, е наречен „събранието в пустинята” (Д.А. 7:38). Нейните членове се считат „царство от свещеници и свят народ” (Иzx. 19:6), Божи „свят народ” (Вт. 28:9, срв. Лев. 26:12) — Негова църква.

Бог ги поставя в Палестина, в центъра на големите световни цивилизации. Три големи континента — Европа, Азия и Африка — се срещат там. Евреите трябва да бъдат „слуги” за други народи, като отправят покана и към тях, за да се присъединят и да станат Божи народ. Казано накратко — Бог ги призовава да привлекат народите (Ис. 56:7). Той желае чрез Израел да създаде на земята най-голямата църква — в която представители на всички народи по света да дойдат на поклонение, да научат за истинския Бог и да се върнат при своя собствен народ с вестта за спасението.

Въпреки постоянната грижа на Бог за народа Му, Израел се заплита в идолопоклонство, самоизолира се, потъва в национализъм, гордост и егоцентризъм. Божият народ не успява да изпълни мисията си.

Исус е повратната точка в историята на Израел. Божиите чеда очакват един Месия, който да ги освободи като нация, а не който да ги освободи от самите тях. На кръста духовният провал на Израел става очевиден. Разпъвайки Христос, евреите изявяват въгрешното си разложение. Когато викат: „Нямаме друг цар освен Цезаря” (Йоан 19:15), те отказват да приемат Бог да владее над тях.

На кръста две противоположни мисии достигат връхната си точка: от една страна сгрешилата църква така е насочила вниманието си към самата себе си, че остава сляпа за своя Творец; от друга страна, Христос — така обзет от любов към хората — загива вместо тях, за да им даде вечен живот.

Докато кръстът отбелязва края на мисията на Израел, Христовото възкресение поставя началото на християнската църква и на нейната мисия — да разгласява евангелието за спасение чрез Исусовата кръв. Когато евреите отхвърлят своето призвание, те стават просто един обикновен народ и престават да бъдат Божия църква. На тяхно място Бог установява нов народ, църква, която ще продължи Неговата мисия за света (Мат. 21:41, 43).

Новозаветната църква, тясно свързана с древното израелево обще-

ство на вярата,⁴ се състои както от обърнати юдеи, така и от обърнати езичници, които вярват в Исус Христос. Така истинският Израел са всички, които чрез вяра приемат Христос (вж. Гал. 3:26-29). Павел илюстрира новата органична връзка между тези народи с две дървета — питомно и диво маслинено дърво, символи съответно на Израел и на езичниците. Юдеите, които не приемат Христос, вече не са Божи чедра (Рим. 9:6-8) и са представени като отчупени клонове от доброто дърво, докато юдеите, приели Христос, си остават към него.

Павел описва езичниците, приели Христос, като клонове от диво маслинено дърво, присадени към питомната маслина (Рим. 11:17-25). Той поучава тези нови езичници християни да почитат Божественото наследство на Божиите избрани инструменти. „Ако коренът е свят, то и клоните са свети. Но ако някои клонове са били отрязани и ти, като беше дива маслина, си бил присаден между тях и си станал съучастник с тях в тлъстия корен на маслината, не се хвали срещу клоните; но ако се хвалиш, знай, че не ти държиш корена, а коренът — теб“ (Рим. 11:16-18).

Новозаветната църква се различава значително от старозаветната. Апостолската църква става независима организация, отделна от Израел като нация. Националните граници са преодоленни, което дава на църквата всемирен характер. Вместо национална, тя става мисионерска църква, съществуваща, за да завърши първоначалния Божи план, повторен в бо-

жествената заповед на своя основател Исус Христос: „Създавайте ученици измежду всички народи“ (Мат. 28:19).

Метафорични описания на църквата. Метафоричните описания на новозаветната църква хвърлят светлина върху нейното естество.

1. Църквата като тяло. Метафората за тялото подчертава единството на църквата и функционалната връзка на всеки член с цялото. Кръстът примирява в едно тяло всички вярващи „с Бога“ (Еф. 2:16). Чрез Светия Дух те се кръщават в едно тяло (1 Кор. 12:13) — църквата. Като тяло църквата не е нещо друго освен Христовото тяло (Еф. 1:23). Тя е организъмът, чрез който Той предава Своята пълнота. Вярващите са членовете на Неговото тяло (Еф. 5:30). Следователно Той дава духовен живот на всеки истински вярващ чрез силата и благодатта Си. Христос е „глава на тялото“ (Кол. 1:18), „глава на църквата“ (Еф. 5:23).

С любов Бог дава на всеки член от Своето църковно тяло поне една духовна дарба, която прави този член способен да изпълнява жизнена функция. Както действието на всеки орган е жизненоважно за човешкото тяло, така и успешното завършване на мисията на църквата зависи от използването на всеки духовен дар, даден на членовете. Каква полза от тяло без сърце и колко побезпомощно е то без очи или крак! Ако членовете задържат дарбите си, църквата ще бъде мъртва, спяща или

най-малкото осакатена. Но самите особени дарби, дадени от Бога, не са крайна цел за постигане (вж. гл. 17 на тази книга).

2. Църквата като храм. Църквата е „Божие здание”, „храм на Бога”, в който обитава Светият Дух. Исус Христос е неговата основа и „крайъгълен камък” (1 Кор. 3:9-16; Еф. 2:20). Този храм не е мъртва структура, той показва динамично развитие. Както Христос е „жив камък”, казва Петър, така и вярващите са „живи камъни”, изграждащи „духовен дом” (1 Пет. 2:4-6).

Зданието още не е завършено. Нови живи камъни се прибавят постоянно към храма, „в който и вие се вграждате заедно в Духа за Божие обиталище” (Еф. 2:22). Павел подканва вярващите да използват най-добрите строителни материали в този храм, така че той да издържи огненото изпитание в деня на съда (1 Кор. 3:12-15).

Метафората „храм” подчертава светостта както на местната църква, така и на църквата в голям мащаб. Божият храм е свят, казва апостол Павел. „Ако някой оскверни Божия храм, него Бог ще развали” (1 Кор. 3:17). Близки съдружия с невярващите са противни на святия Му характер, отбелязва апостол Павел, и трябва да бъдат избягвани. „Защото какво общо имат правдата и беззаконието?... И какво споразумение има Божият храм с идолиите?” (2 Кор. 6:14, 16). Неговият съвет се

отнася както за служебни, така и за брачни взаимоотношения. Църквата трябва да се почита много, тъй като е обект на Божията върховна грижа.

3. Църквата като невеста. Църквата е представена символично като невеста, а Господ — като младоженец. Бог дава тържествен обет: „И ще те сгодя за Себе Си завинаги. Да! Ще те сгодя за Себе Си в правда и правосъдие, в милосърдие и милости” (Ос. 2:19). Той отново уверява: „Аз съм ви съпруг” (Йер. 3:14).

Павел използва същия символ: „Да ви представя на Христос като чиста девица” (2 Кор. 11:2). Христовата любов към Неговата църква е толкова дълбока и трайна, че Той „предаде Себе Си за нея” (Еф. 5:25), принася тази жертва, „за да я освети, след като я е очистил с водно умиване чрез словото” (Еф. 5:26).

Чрез осветяващото влияние на истината в Божието слово (Йоан 17:17) и на очистването, което кръщенето дава, Христос може да пречисти членовете на църквата, като отнеме мръсните им дрехи и ги облече с одеждата на свършената Си правда. Така Той може да приготви църквата за Своя невеста — „църква славна, без петно или бръчка, или друго такова нещо, но да бъде свята и непорочна” (Еф. 5:27). Пълната слава и блясък на църквата няма да се видят преди Христовото завръщане.

4 Църквата като „горния Йерусалим”. Писанието нарича град Йе-

русалим Сион. Там Бог обитава със Своя народ (Пс. 9:11). Точно от Сион идва спасението (Пс. 14:7; 53:6). Този град трябва да бъде „радостта на цялата земя” (Пс. 48:2).

Новият завет гледа на църквата като на „горния Йерусалим”, духовен образ на земния Йерусалим (Гал. 4:26). Гражданите на този Йерусалим притежават „гражданство... на небесата” (Фил. 3:20). Те са „чеда на обещание”, родени според Духа, радващи се на свободата, чрез която Христос ги е освободил (Гал. 4:28, 29; 5:1). Гражданите на този град не са вече робини на опитите си да бъдат „под закон” (Гал. 4:21, 26, 31; 5:5), „чрез Духа” те с нетърпение очакват „оправданието чрез вяра”. Съзнават, че в Исус Христос „вярата, която действа чрез любов”, осигурява гражданството им (Гал. 5:5, 6).

Участниците в това славно събрание „са дошли до хълма Сион, до града на живия Бог, небесния Йерусалим, и при десетки хиляди тържествуващи ангели, при събора на първородните, които са записани на небесата” (Евр. 12:22, 23).

5. Църквата като семейство. Небесната и земната църква се разглеждат като семейство (Еф. 3:15). Използват се две метафори за присъединяване към това семейство: осиновение (Рим. 8:14-16; Еф. 1:4-6) и новородение (Йоан 3:8). Чрез вяра в Христос новопокръстените вече не са друго, а чеда на небесния Отец (Гал. 3:26 - 4:7), живеещи въз основа на Новия завет. Сега те принадлежат към „Божие семейство” (Еф. 2:19), към „своите по вяра” (Гал. 6:10).

Членовете на Неговото семейство се обръщат към Бог с „Отче” (Гал. 4:6) и се отнасят един към друг като братя и сестри (Як. 2:15; 1 Кор. 8:11; Рим. 16:1). Поради това, че е довел мнозина в семейството на църквата, Павел счита себе си за духовен баща. „Понеже аз ви родих в Христос Исус чрез благовестието” (1 Кор. 4:15). Той нарича вярващите, които е довел, „възлюбени мои чеда” (1 Кор. 4:14, срв. Еф. 5:1).

Особена характерна черта на църквата като семейство е общението. Християнското общение (*koinonia* на гр. ез.) не е просто проява на общителност, но „общение в евангелието” (Фил. 1:5). То включва истинска близост с Бог-Отец, с Неговия Син и със Светия Дух (1 Йоан 1:3; 1 Кор. 1:9; 2 Кор. 13:14), както и с вярващите (1 Йоан 1:3, 7). Членовете подават на всеки, станал част от семейството, „десници на общение” (Гал. 2:9).

Метафората за семейството разкрива една изпълнена с любов църква, „където хората са обичани, почитани и уважавани като личности. Място, където хората признават, че се нуждаят един от друг; място, където се развиват талантите; където всички растат и където всеки е задоволен.”⁵ Тя включва и отговорност, почитане на духовните родители, грижа за духовните братя и сестри. И накрая, това означава, че всеки член ще изпитва към брат си любов, пораждаща дълбока преданост, която укрепва и подсилва.

Семейството на църквата дава възможност на отделните личности, различаващи се много по своята същност и характер, да се радват и да се подкрепят един друг. Членовете на това семейство се научават да живеят в единство, без да губят своята индивидуалност.

6. Църквата като стълб и основа на истината. Църквата на живия Бог е „стълб и опора на истината” (1 Тим. 3:15). Тя е хранилището и крепостта, защитаваща истината от атаките на нейните врагове. Истината обаче е динамична, а не статична. Ако членовете претендират, че имат нова светлина — нова доктрина или ново обяснение на Писанията — тези, които имат опит, трябва да изпитат новото учение въз основа на Писанието (вж. Ис. 8:20). Ако новата светлина отговаря на този стандарт, църквата трябва да я приеме, ако не — да я отхвърли. Всички членове трябва да се подчинят на това отсъждане, основано на Библията, защото „в многото съветници има безопасност” (Пр. 11:14).

Чрез разпространението на истината, т.е. чрез свидетелстването за нея, църквата е „светлината на света”, „град, поставен на хълм”, който „не може да се укрие”, и „солта на земята” (Мат. 5:13-15).

7. Църквата като армия — воюваща и побеждаваща. Църквата на земята е като армия по време на битка. Тя е призвана да воюва срещу духовната тъмнина: „Защото наша-

та борба не е срещу кръв и плът, а срещу началствата, срещу властите, срещу световните управители на тази тъмнота, срещу духовните сили на нечестията в небесните места” (Еф. 6:12). Християните са призвани: „Вземете Божието всеоръжие, за да можете да противостоите в злия ден и като надвиете на всичко, да устоите” (Еф. 6:13).

През вековете църквата е трябвало да води борба с врага както отвътре, така и отвън (вж. Д.А. 20:29, 30; 1 Тим. 4:1). Тя е осъществявала забележителен напредък и е постигала победи, но все още не е триумфиращата църква. За съжаление тя все още има големи недостатъци. Чрез друга метафора Исус обяснява несъвършенствата вътре в църквата: „Небесното царство прилича на човек, който е посял добро семе на нивата си; но когато спяха човеците, неприятелят му дойде и пося плевели между житото, и си отиде” (Мат. 13:24, 25). „Да не би, като плевите плевелите, да изскубнете заедно с тях и житото. Оставете да растат и двете заедно до жътва” (Мат. 13:29, 30).

Плевелите и житото избухват заедно на нивата. Докато Бог води обрънатите към църквата, Сатана вкарва в нея необрънати. Тези две групи упражняват своето влияние върху цялото тяло — едната за пречистване, другата — за покваряване. Конфликтът между тях — в самата църква — ще продължи до жетвата, Второто пришествие.

Борбата на църквата с външните ѝ врагове също не е приключила. Очакват я изпитания и конфликти. Знаейки, че му остава малко време, Сатана е разгневен на Божията църква (Откр. 12:12, 17) и ще доведе върху ѝ „време на страдание, каквото никога не е имало, откакто народ съществува”. Но Христос ще се намеси на страната на верните Си, които ще бъдат избавени — „всеки, който бъде намерен записан в книгата” (Дан. 12:1). Исус ни уверява, че „който устой до край, той ще бъде спасен” (Мат. 24:13).

При завръщането на Христос ще се яви победоносната църква. Тогава Той ще може да я представи „на Себе Си църква славна”, върната от всички времена, купената чрез кръвта Му, „без петно или бръчка... но... свята и непорочна” (Еф. 5:27).

Църквата – видима и невидима. Двата термина — „видима” и „невидима” — се използват за два различни аспекта на земната църква. Метафорите, които разгледахме, се отнасят за видимата църква.

1. Видимата църква. Видимата църква е Божията църква, организирана да служи. Тя изпълнява великото Христово поръчение да занесе евангелието на света (Мат. 28:18-20), приготвя хората за Неговото славно завръщане (1 Сол. 5:23; Еф. 5:27).

Като специално избран Христов свидетел тя дава светлина на света и служи както Той е служил, проповядвайки евангелието на бедните, изце-

лявайки съкрушените, прогласявайки освобождение на пленените и връщайки зрението на слепите, избавяйки угнетените и прогласявайки „благоприятната Господня година” (Лука 4:18, 19).

2. Невидимата църква. Невидимата църква, наречена също всемирна, се състои от всички Божии чеда по целия свят. Тя включва вярващите от видимата църква и много други, които, макар и да не принадлежат към църковна организация, са следвали светлината, която Христос им е дал (Йоан 1:9). Тя включва и онези, които никога не са имали възможност да научат истината за Исус Христос, но са се поддали на Светия Дух и „по природа вършат това, което се изисква от закона” на Бог (Рим. 2:14).

Съществуването на невидимата църква разкрива, че поклонението на Бога е духовно в най-висш смисъл. Исус казва: „Ще се покланят на Отца с дух и истина; защото такива иска Отец да бъдат поклонниците Му” (Йоан 4:23). Поради духовната същност на истинското поклонение хората не могат точно да преценят кой е и кой не е част от Божията църква.

Чрез Светия Дух Бог води Своя народ от невидимата църква в съюз с Неговата видима църква. „И други овце имам, които не са от тази кошара, и тях трябва да доведа; и ще чуят гласа Ми; и ще станат едно стадо с един пастир” (Йоан 10:16). Само във видимата църква те могат да прежи-

веят напълно Божията истина, любов и общение, защото Той е дал на видимата църква духовни дарби за назидание на членовете като цяло и поотделно (Еф. 4:4-16). Когато Павел се обръща, Бог го свързва със Своята видима църква и след това му възлага да стане водач в мисията на църквата (Д.А. 9:10-22). По същия начин днес Той възнамерява да води Своя народ към видимата Си църква, характеризираща се с преданост към Божиите заповеди и притежаваща Исусовата вяра, така че и двете да могат да участват в завършването на Неговата мисия на земята (Откр. 14:12; 18:4; Мат. 24:14, вж. гл. 13 на тази книга).

Смята се също, че понятието „невидима църква“ включва обединената църква на небето и на земята (Еф. 1:22, 23) и скритата църква в периоди на преследване (Откр. 12:6, 14).

ЦЪРКОВНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Христовото поръчение да се занесе евангелието на целия свят включва и възпитаването на онези, които вече са приели евангелието. Новите членове трябва да бъдат утвърждавани във вярата и научавани да използват дадените им от Бога таланти и дарби за делото Му. Тъй като „Бог не е Бог на безредие“, но желае всичко да се извършва „с приличие и ред“ (1 Кор. 14:33, 40), църквата трябва да има проста, но действена организация.

Естеството на организацията. Нека разгледаме църковното членство и организация.

1. Църковно членство. Когато отговарят на определени характеристики, обрънатите стават членове на новозаветното общество на вярващите. Членството включва придобиване на ново отношение към другите хора, държавата и Бога.

а. Качества за членството. Хората, желаещи да станат членове на Неговата църква, трябва да приемат Исус Христос като Господ и Спасител, да се покаят от греховете си и да бъдат кръстени (Д.А. 2:36-41, срв. 4:10-12). Те трябва да са преживели новородението и да са приели Христовата поръчка да учат и другите да съблюдават всичко, което Той е наредил (вж. Мат. 28:20).

б. Равноправие и служба. Според Христовите думи: „вие всички сте братя“ и „по-големият между вас нека ви бъде служител“ (Мат. 23:8, 11) членовете са задължени да се отнасят един към друг като равноправни. Но трябва да разберат и това, че следването на Христовия пример означава да се грижат за нуждите на другите, водейки ги към Учителя.

в. Свещенство от всички вярващи. Със започване на Христовата служба в небесното светилище значението на левитското свещенство се изчерпа. Сега църквата става „свято свещенство“ (1 Пет. 2:5). „Вие, казва Петър, сте избран род, царско свещенство, свят народ, народ, който Бог придоби, за да възвестява превъзходствата на Този, Който ви призова от тъмнината в своята чудесна светлина“ (1 Пет. 2:9).

Тази нова служба — свещенството, съставено от всички вярващи, не дава право на всеки отделен член да мисли, вярва и поучава така, както сметне за добре, без отговорност спрямо тялото на църквата. Това означава, че всеки църковен член носи отговорност да служи на другите в името на Бога и че може да общува пряко с Него без човешко посредничество. Подчертана е взаимната зависимост между църковните членове, както и тяхната независимост. Това свещенство не прави качествена разлика между духовенство и миряни, въпреки че определя различните функции на тези две групи.

г. Вярност към Бог и държава-та. Библията признава Божията намеса в установяването на държавните органи за управление и задължава вярващите да почитат гражданските власти и да им се подчиняват. Този, който зачита гражданската власт, е „Божии служител и въздава заслуженото с гняв на този, който върши зло“. Ето защо църковните членове отдават „на когото се дължи данък — данъка; на когото мито — митото; на когото страх — страха; на когото почит — почитта“ (Рим. 13:4, 7).

В отношението си към държавата членовете се ръководят от Христовия принцип: „Като е така, отдавайте цезаревото на Цезаря, а Божието на Бога“ (Мат. 22:21). Но ако държавата се намеси във вреда на някоя от Божествените заповеди, най-висшата вярност е спрямо Бог. Апостолите казват: „Подобава да се покоряваме на Бога, а не на човеците“ (Д.А. 5:29).

2. Основната функция на църковната организация. Църквата е организирана, за да изпълни Божия план — да предаде на тази планета познание за Божията слава. Само видимата църква може да осигури функциите, жизненоважни за постигането на тази цел.

а. Поклонение и проповядване. През цялата си история църквата е Божия организация за събиране на вярващите в събота за поклонение пред Създателя. Христос и Неговите апостоли са следвали тази практика на богослужение, а Писанията съветват вярващите и днес да не изоставят събиранията „а да се увещаваме един друг, и толкова повече, колкото виждате, че денят приближава“ (Евр. 10:25, срв. 3:13). Църковното богослужение освежава, окуражава и носи радост на поклонника.

б. Християнско общение. Църквата задоволява напълно най-дълбоките нужди на членовете си от близост. Общение „в делото на благовестието“ (Фил. 1:5) — това е по-висше от всички други взаимоотношения, защото осигурява близка връзка с Бога, както и с хора от същата вяра (1 Йоан 1:3, 6, 7).

в. Наставление в Писанията. Христос дава на църквата „ключовете на небесното царство“ (Мат. 16:19). Тези ключове са Христовите думи — всички библейски слова. По-точно, те са „ключът на познанието“ за начина на се влезе в царството (Лука 11:52). Исусовите думи са дух и живот за всички, които ги приемат (Йоан 6:63). Те дават вечен живот (Йоан 6:68).⁶

Когато църквата прогласява библейските истини, тези ключове за спасението имат способността да връзват и да развързват, да отварят и да затварят небесата, защото дават критериите, според които хората биват приети или отхвърлени, спасени или погубени. Така прогласяването на евангелието от църквата издава „животворно уханье” или „смъртоносно уханье” (2 Кор. 2:16).

Исус знае колко е важно човек да живее с „всяко слово, което излиза от Божиите уста” (Мат. 4:4). Само така църквата може да изпълни Исусовото поръчение да научи всички народи „да пазят всичко, което съм ви заповядал” (Мат. 28:20).

г. Прилагане на Божествените наредби. Църквата е Божи инструмент за изпълнение на наредбата за кръщението — на обряда за влизане в църквата (вж. гл. 15 на тази книга), и на наредбите за измиването на краката и Господната вечеря (вж. гл. 16 на тази книга).

д. Прогласяване на евангелието по целия свят. Църквата е организирана за мисионерска служба, за да изпълни делото, неизвършено от Израел. Както се вижда от живота на Учителя, най-великата служба, която църквата осигурява на света, е завършването на евангелското „свидетелство на всички народи” с пълно посвещение (Мат. 24:14), подкрепено чрез кръщението със Светия Дух.

Тази мисия включва прогласяване на вестта за приготвяне за Хрис-

товото завръщане, отправена както към самата църква (1 Кор. 1:7, 8; 2 Пет. 3:14; Откр. 3:14-22; 14:5), така и към останалото човечество (Откр. 14:6-12; 18:4).

УПРАВЛЕНИЕТО НА ЦЪРКВАТА

След възнесението на Исус водачеството на църквата остава в ръцете на апостолите. Първото им организационно дело след обсъждане с другите вярващи е избирането на нов апостол, който да заеме мястото на Юда (Д.А. 1:15-26).

С нарастването на църквата апостолите разбират, че е невъзможно и да се проповядва евангелието, и да се полагат грижи за текущите дела на църквата. Затова възлагат практическите дела на църквата на седем души, които църквата определя. Макар че църквата прави разлика между „служение на словото” и „да прислужваме на трапези” (Д.А. 6:1-4), тя не се опитва да раздели духовните водачи от миряните при разпределянето на църковната мисия. Всъщност двама от седемте, Стефан и Филип, се отличават със своето дейно проповядване и евангелизиране (Д.А. гл. 7 и 8).

Разрастването на църквата в Азия и Европа изисква допълнителни стъпки за развитие на организацията. С установяването на многобройни нови църкви са ръкоположени презвитери „във всяка църква”, за да се установи стабилно ръководство (Д.А. 14:23).

Когато възниква важен спор, на страните се дава право да изложат

позициите си пред общ съвет от апостоли и старейшини, представляващи църквата като цяло. Решенията на този съвет се считат обвързващи за страните и са приемани като глас Божи (Д.А. 15:1-29). Случаят показва, че когато става въпрос за нещо, засягащо цялата църква, е необходим съвет и авторитет с много по-широка основа от този на местната църква. И решението на съвета е резултат от споразумението, постигнато между представителите на всички засегнати страни (Д.А. 15:22, 25).

Новият завет дава да се разбере ясно, че при възникване на необходимост Бог направлява ръководството на Своето дело. Под Негово наставление и в съвет с църквата се оформя едно ръководство. Ако и днес следваме този път, би се предотвратило отстъплението в църквата и тя би била способна да изпълни великото си предназначение.

БИБЛЕЙСКИ ПРИНЦИПИ НА ЦЪРКОВНО УПРАВЛЕНИЕ

1. Христос е главата на църквата. Оглавяването на църквата от Христос се основава главно на Неговата посредническа служба. След като побеждава Сатана на кръста, Христос получава „всяка власт на небето и на земята” (Мат. 28:18). Бог „всичко покори под нозете Му и Го постави да бъде глава над всичко за църквата” (Еф. 1:22, срв. Фил. 2:10, 11). Ето защо Той е „Господ на господарите и Цар на царете” (Откр. 17:14).

Христос е глава на църквата, защото тя е Негово тяло (Еф. 1:23; Кол. 1:18). Вярващите са „части на Неговото тяло от Неговата плът и от Неговите кости” (Еф. 5:30). Те трябва да имат близка връзка с Христос, защото от Него цялото тяло се храни, „снабдявано и сплотено чрез ставите и жилите си” (Кол. 2:19).

2. Христос е източникът на целия авторитет на църквата. Христос демонстрира Своя авторитет в: **а)** установяването на християнската църква (Мат. 16:18); **б)** постановяването на наредбите, които църквата трябва да прилага (Мат. 26:26-30; 28:19, 20; 1 Кор. 11:23-29; Йоан 13:1-17); **в)** даряването на църквата с Божествена власт да действа в Негово име (Мат. 16:19; 18:15-18; Йоан 20:21-23); **г)** изпращането на Светия Дух да направлява Църквата Му под Неговия авторитет (Йоан 15:26; 16:13-15); **д)** разпределянето на особени дарби сред вярващите в църквата, така че някои да могат да работят като апостоли, други — като пророци, евангелизатори, пастори и учители, за да приготвят нейните членове за служба и да изградят „Христовото тяло”, докато всички преживеят единството във вярата и отразят „Христовата пълнота” (Еф. 4:7-13).

3. Писанията носят Христовия авторитет. Макар че Христос води църквата Си чрез Светия Дух, Божието слово е единственият стандарт, чрез който тя действа. Всички нейни членове трябва да се покоряват

на това Слово, тъй като то е закон в абсолютния смисъл. Над всички човешки традиции, обичаи и културни навици стои авторитетът на Писанията (2 Тим. 3:15-17).

4. Христовият авторитет и църковните служби. Христос упражнява Своята власт чрез църквата Си и чрез нейните специално назначени служители, но Той никога не прехвърля властта Си. Никой няма каквато и да е независима власт отделно от Христос и Неговото Слово.

Църквите на адвентистите от седмия ден избират своите служители. Но докато тези служители работят като човешки представители, авторитетът им идва от Христос. Избирането им просто потвърждава призиванието, което са получили от Христос. Първото задължение на избраните служители е да се грижат за спазването на библейските указания за богослужение, учение, дисциплина и прогласяване на евангелието. Тъй като църквата е Христовото тяло, те трябва да търсят нейния съвет при своите решения и действия.

Новозаветните служители на църквата. Новият завет споменава две църковни служби — на старейшината и на дякона. Важността на тези служби се подчертава от високите морални и духовни изисквания към тези, които ще ги изпълняват. Църквата признава светостта на призоваването за ръководител чрез ръкополагане — полагане на ръце (Д.А. 6:6; 13:2, 3; 1 Тим. 4:14; 5:22).

1. Старейшини.

а. Що е старейшина? Старейшините (на гр. ез. *presbuteros*) или „епископи“ (*episkopos*) са били най-важните служители на църквата. Терминът „старейшина“ означава по-стар, подсказва достойнство и уважение. Неговото положение е било подобно на положението на този, който е упражнявал надзор над синагогата. Терминът *епископ* означава „надзирател“. Павел използва тези термини като взаимнозаменяеми, приравнявайки *старейшини* с *надзиратели* или *епископи* (Д.А. 20:17, 28; Тит 1:5, 7).

Заемащите този пост са надзиравали новообразуваните църкви. *Старейшина* се е отнасяло за статут или ранг на службата, докато *епископ* е означавало задължението или отговорността на службата — „надзирател.“⁷ Тъй като апостолите също са наричали себе си старейшини (1 Пет. 5:1; 2 Йоан 1; 3 Йоан 1), очевидно е, че е имало както местни старейшини, така и пътуващи старейшини, или старейшини на няколко църкви. Но и двата вида старейшини са изпълнявали длъжността на пастири на църквите.

б. Изисквания. За да отговаря на изискванията за старейшина, човек трябва да бъде „непорочен, мъж на една жена, самообладан, разбран, порядъчен, гостоприемен, способен да поучава, не пристрастен към виното, не побойник, а кротък, не препирлив, не сребролюбвец; който управлява добре своя собствен дом и държи децата си в послушание с пълна сериозност

(защото, ако човек не знае да управлява своя собствен дом, как ще се грижи за Божията църква?); да не е нов във вярата, за да не се възгордее и падне под същото осъждане като дявола. Освен това той трябва да се ползва с добри отзиви и от външните, за да не падне в укор и в примката на дявола” (1 Тим. 3:1-7, срв. Тит 1:5-9).

Ето защо преди назначаване на тази служба кандидатът трябва да е показал способности на ръководител в собствения си дом. „Трябва да се има предвид семейството на предложението за служба. Покорни ли са членовете му? Може ли човекът да управлява с чест собствения си дом? Какви са децата му по характер? Ще почитат ли влиянието на баща си? Ако той не е тактичен, мъдър и силно набожен в дома си, при управлението на собственото си семейство, спокойно може да се заключи, че същото неосветено ръководство ще бъде наблюдавано и в църквата.”⁸ Кандидатът, ако е женен, трябва да показва качества на ръководител в дома си, преди да му бъде възложена по-голямата отговорност да ръководи „Божия дом” (1 Тим. 3:15).

Поради важността на службата Павел нарежда: „Не прибързвай да ръкополагаш никого” (1 Тим. 5:22).

в. Отговорност и власт на старейшината. Старейшината е преди всичко духовен водач. Той е избран да бъде пастир на Божията църква (Д.А. 20:28). Неговите отговорности са да подкрепя слабите членове (Д.А. 20:35), да съветва своенравните (1

Сол. 5:12) и да бъде нащрек за появата на каквито и да е учения, които биха създали разделение (Д.А. 20:29-31). Старейшините трябва да бъдат образец за християнски начин на живот (Евр. 13:7; 1 Пет. 5:3) и да дават пример за щедрост (Д.А. 20:35).

г. Отношение към старейшините. До голяма степен ефективното църковно ръководство зависи от предаността на членовете. Павел окуражава вярващите да ценят своите водачи и „да ги почитате твърде много с любов заради делото им” (1 Сол. 5:13). „Презвитерите, които управляват добре — казва той, — нека бъдат удостоявани с двойна почит, особено онези, които се трудят в словото и поучението” (1 Тим. 5:17).

Писанието показва ясно необходимостта от почитане на църковното ръководство: „Бъдете послушни на вашите наставници и им се покорявайте (защото те бдят за душите ви като отговорни за тях)” (Евр. 13:17, срв. 1 Пет. 5:5). Когато членовете създават трудности на ръководителите при изпълнението на възложените им от Бог отговорни задължения, както едните, така и другите ще изпитат загриженост и ще им липсва радостта от успеха в Божието дело.

Вярващите са поощрявани да наблюдават начина на живот на ръководителите, който е подобен на Христовия. „Като се взирате в свършека на техния начин на живеене, подражайте на вярата им” (Евр. 13:7). Те не трябва да обръщат внимание на клюки. Павел предупреждава: „Против презвитер не

приемай обвинение, освен ако е отпавено от двама или трима свидетели” (1 Тим. 5:19).

2. Дякони и дяконеси.

Думата *дякон* идва от гръцкото *diakonos*, означаващо „слуга” или „помощник”. Дяконската служба е била учредена, за да даде възможност на апостолите да се отдадат напълно „на молитвата и в служение на словото” (Д.А. 6:4). Макар че дяконите е трябвало да се грижат за текущите дела на църквата, те са били и активни участници в делото на евангелието (Д.А. 6:8; 8:5-13, 26-40).

Формата за женски род на термина се явява в Рим. 16:1.⁹ Преводачите предават тази дума като „служителка” или „дяконеса”. „Думата и употребата ѝ в този текст навеждат на предположението, че службата на дяконеса може да е била установена в църквата по времето, когато Павел е писал Посланието към римляните.”¹⁰

Както старейшините, така и дяконите се избират от църквата въз основа на морални и духовни качества (1 Тим. 3:8-13).

Църковна дисциплина. Христос предоставя на църквата власт да санкционира членовете си, като дава и съответните принципи за това. Той очаква църквата да приложи тези принципи, когато е необходимо, за да поддържа високото си призвание да бъде „свято свещенство” и „свят народ” (срв. Мат. 18:15-18; 1 Пет. 2:5, 9). Но тя трябва и да се опитва да

внушава на грешащите си членове, че се нуждаят от поправка на пътищата си. Христос хвали ефеската църква, защото тя не може да търпи лошите човеци (Откр. 2:2), но порицава църквите в Пергам и Тиатир, че търпят еретически учения и неморалност (Откр. 2:14, 15, 20). Запомнете следните библейски съвети за дисциплината:

1. При лични обиди. Когато един член онеправдае друг (Мат. 18:15-17), Христос съветва онеправдания да се обърне към този, който му е нанесъл обидата — заблудената овца — и да го убеди да промени поведението си. Ако това се окаже безуспешно, трябва да опита втори път, придружен от един или двама безпристрастни свидетели. Ако и този опит пропадне, въпросът трябва да бъде изнесен пред цялата църква.

Ако грешащият член отхвърли мъдростта и авторитета на Христовата църква, той прекъсва общението си с нея. Отстранявайки виновника, църквата просто потвърждава неговото състояние. Ако под ръководството на Светия Дух църквата следва внимателно библейския съвет, нейните решения биват признати и в небето. Христос казва: „Каквото вържете на земята, ще бъде вързано на небесата; и каквото развържете на земята, ще бъде развързано на небесата” (Мат. 18:18).

2. При обществени нарушения. Макар че „всички съгрешиха и не заслужават да се прославят от

Бога” (Рим. 3:23), скандални и бунтовнически постъпки, събуждащи възмущение към църквата, трябва незабавно да бъдат посрещани с отнемане членството на нарушителя.

Отстраняването от членство действа в две посоки: (1) отстранява злото — което иначе би нараснало подобно на квас, така се възстановява чистотата на църквата и (2) като спасително средство за нарушителя. Научавайки за един случай на сексуална неморалност в коринтската църква, Павел подканва към незабавно действие: „(като се събра моят дух заедно с вас с властта на нашия Господ Исус), да предадем такъв човек на Сатана за погубване на плътта му, за да се спаси духът му в деня на Господ Исус... Очистете стария квас, за да бъдете ново тесто” (1 Кор. 5:4, 5, 7). „Да не се събирате с никого, който се нарича брат — казва той, — ако е блудник или сребролюбец, или идолопоклонник, или грабител, с такъв даже да не ядете заедно... Отлъчете нечестивия човек от сред вас” (1 Кор. 5:11, 13).

3. Отношение към разколниците. Един член, който предизвиква „раздори и съблазни, противно на учението” (Рим. 16:17), отказвайки да се подчинява на библейските съвети, трябва да бъде избягван, за да „се засрами” от поведението си. „Обаче недейте го смята за

неприятел — казва Павел, — а го наставлявайте като брат” (2 Сол. 3:14, 15). Ако човек, „който сее раздори”, откаже да се вслуша във „втория съвет” на църквата, той трябва да бъде отхвърлен, като се знае, че „такъв се е извратил и съгрешава, като осъжда сам себе си” (Тит 3:10, 11).

4. Възстановяване на нарушителите. Църковните членове не трябва да презират, отбягват или пренебрегват изключените от църквата. Напротив, трябва да се опитват да възстановят връзката им с Христос чрез покаяние и новородение. Изключените членове могат да бъдат възстановени, ако представят достатъчни доказателства за истинско покаяние (2 Кор. 2:6-10).

Божията мощ, слава и благодат се откриват особено при възстановяване на грешниците в църквата. Христос копнее да освободи пленниците на греха, прехвърляйки ги от царството на тъмнината в царството на светлината. Божията църква, театралната сцена на Вселената, показва силата на Христовата примирителна жертва в живота на мъже и жени.

Днес Христос чрез Своята църква приканва всички да станат част от Неговото семейство. „Ето — казва Той, — стоя на вратата и хлопам; ако някой чуе гласа Ми и отвори вратата, ще вляза при него и ще вечерям с него, и той с Мен” (Откр. 3:20).

Бележки

1. Във връзка с произхода на термина *църква* Беркхоф пише: „Имената „църква“, „Kerk“ и „Kirche“ не произлизат от термина *ekklesia*, а от думата *kuriake*, която означава „принадлежащ на Господа“. Те подчертават факта, че църквата е Божия собственост. Името *kuriakon* или *kuriake* първо е означавало мястото, където се е събирала църквата. На това място се е гледало като на принадлежащо на Господ и затова е било наричано *kuriakon*” (*Systematic Theology*, p.557).

2. „Church, Nature of”; *SDA Encyclopedia*, rev. ed., p. 302; „Church”; *SDA Bible Dictionary*, rev. ed., p. 224.

3. Според съвременните преводи, които приемат прочита на Тишендорф за единствен въз основа на Codex Sinaiticus, Alexandrinus, Vaticanus и Ephraemi Rescriptus.

4. Убежденията на първите християни, с изключение на учението им за Исус, са били съвсем сходни с тези на юдаизма. И еврейските, и езическите християни са продължили да се покланят на Бог в синагогите в събота, слушайки обясненията на Стария завет (Д.А. 13:42-44; 15:13, 14, 21). Раздирането на завесата на храма е отбелязало факта, че ритуалите са се срещнали със своето антитипно изпълнение. Книгата „Евреи” възнамерява да насочи умовете на християните от типове към залегалата в основата им реалност — изкупителната смърт на Исус, Неговото свещеничество в небето и Неговата спасителна благодат. Новозаветната ера е била преходен период и въпреки че апостолите са участвали понякога в старозаветни ритуали, решението на първия Йерусалимски събор показва, че те не са ги възприемали като притежаващи спасителна стойност.

5. Charles E. Bradford, „What the Church Means to Me”; *Adventist Review*, Nov. 20, 1986, p. 15.

6. Вж. *SDA Bible Commentary*, rev. ed., vol. 5, p. 432.

7. Вж. *SDA Bible Commentary*, rev. ed., vol. 6, pp. 26, 38.

8. Ellen G. White, *Testimonies*, vol. 5, p. 618.

9. *Diakonos* може да бъде и от мъжки, и от женски род. Ето защо полът се определя от контекста. Тъй като Фива, която е „наша сестра”, също е *diakonos*, тази дума трябва да бъде в женски род, въпреки че се спряга като съществително от мъжки род.

10. „Deaconess”; *SDA Bible Dictionary*, rev. ed., p. 277. В новозаветни времена терминът *diakonos* е имал широко значение. „Той все още се е използвал, за да опише всички, които са служили на църквата, независимо от службата им. Въпреки че е бил апостол, Павел често е описвал себе си (вж. 1 Кор. 3:5; 2 Кор. 3:6; 6:4; 11:23; Еф. 3:7; Кол. 1:23) и Тимотей... (вж. 1 Тим. 4:6) като *diakonoi* (мн.ч. на *diakonos*)” (*SDA Bible Commentary*, rev. ed., vol. 7, p. 300). В тези случаи думата се превежда като „служители” или „слуги” вместо „дякони”.

